

HỘI ÁI-HỮU BIÊN-HOÀ

Website: <https://www.bienhoatx.com>

Email liên lạc: datlam1951@yahoo.com

Hội Ái-Hữu Biên-Hoà hân hạnh giới thiệu đến quý vị bài: **Trường Mỹ Nghệ Biên-Hoà** được đồng hương **Huỳnh H. Hiền** sưu tầm gửi về đóng góp trên diễn đàn Hội. Hội chân thành cảm tạ quý vị tác giả. Kính mời. **Trân trọng.**

TRƯỜNG MỸ NGHỆ BIÊN-HOÀ

Trường Mỹ Nghệ Biên-Hoà là một trong các Trường Mỹ Thuật Nam-Kỳ, cùng với các Trường Mỹ Nghệ Gia-Định và Thủ-Dầu-Một, được thành lập từ năm 1926 dưới sự hướng dẫn chung của ông Besson, họa sĩ và giáo viên về tài nguyên của giải thưởng Đông-Dương. Trong số ba trường, Trường Mỹ Nghệ Biên-Hoà là nơi đầu tiên sản xuất các tác phẩm mang tính địa phương và giá trị nghệ thuật trong hai lĩnh vực chuyên môn: gốm sứ và đồ đồng.

Trường Mỹ Nghệ Biên-Hoà có thể nói là một thí dụ điển hình về cách tổ chức và hoạt động của một trường mỹ thuật ứng dụng ở đất nước An-Nam, khi mà phạm vi và ảnh hưởng hoạt động của trường này được mở rộng sau nhiều năm tồn tại, cũng như ảnh hưởng của việc sản xuất các tác phẩm của trường.

Trường hoạt động dưới sự hướng dẫn của hai giáo viên Châu-Âu, một người phụ trách phần gốm sứ, người kia phụ trách phần đúc. Những giáo viên này cố gắng hướng dẫn, và luôn tôn trọng sự thuần tính và bản năng thiên khiếu của học sinh An-Nam để họ tạo dựng nên nghệ thuật Trung Quốc hoặc An Nam; đồng thời dạy họ nhìn và hiểu vẻ đẹp của tỷ lệ và đường nét mỹ thuật.

Học sinh An-Nam dù có thiên khiếu và cảm quan nghệ thuật, nhưng điều này cần được hướng dẫn rất cẩn thận, nếu không, họ có xu hướng diễn giải một cách đơn giản mà không hiểu rõ những nghệ thuật hiện đại văn minh; hoặc diễn đạt nghệ thuật bản địa mà vẻ đẹp của nó có thể đã bị quên lãng. Tránh những lỗi này mà không làm giảm khả năng tự nhiên của người An-Nam, đó là vai trò thiết yếu của giáo viên Châu Âu.

Các vị giáo viên này lúc nào cũng lo hướng dẫn những phương pháp cải tiến mà họ cho là cần thiết để mang lại kỹ thuật sản xuất, vì kỹ thuật này phải duy trì sự đơn giản và liên quan đến vật liệu sản xuất, vốn khá bình thường đối với gốm sứ nơi đất An-Nam. Mặt khác; thật thú vị, là làm sao không đi chệch quá nhiều so với kỹ thuật được sử dụng bởi các thợ thủ công cổ đại bấy giờ.

Trường Mỹ Nghệ Biên-Hoà có chương trình huấn nghệ ngắn nấp dưới sự hướng dẫn của hai giáo viên kỹ thuật. Những người này

được bổ nhiệm thêm năm giám sát viên bản địa: bao gồm bốn người sáng lập và một thợ tráng men và hai quản đốc bản xứ: bao gồm một người nấu ăn và một người thợ đúc.

Hoạt Động và Phương Hướng Giáo Dục:

Trường Mỹ Nghệ Biên-Hoà có hai bộ phận: đúc và gồm sứ.

Trong phần đúc, đúc sáp bị mất trước đây được thực hiện lại. Các đồ gốm được làm ở trường đa số là đồ đá. Ngôi trường cho phép những thanh niên An-Nam chọn phần học theo sở thích của mình. Thời gian học là bảy năm: bốn năm học chánh thức cộng với ba năm đào tạo thêm mà chỉ những học sinh đạt yêu cầu trong bốn năm học bình thường mới được nhận.

Chương trình tiếp theo của các bạn học sinh hai phần bao gồm:

- 1- Dạy vẽ tổng quát, vẽ hình, phác hoạ hình học, trang trí phẳng và mô hình hoá.
- 2- Giáo dục nghề nghiệp chuyên sâu cho từng phần. Một đôi tượng được tạo bởi mỗi học sinh lớp 4 hoàn toàn do họ thực hiện. Điều này ứng dụng với chương trình học tập và quy định tại Điều 68 của Quy Định Chung Về Giáo Dục Nghề Nghiệp.

Gốm Sứ:

Đối với đồ gốm sứ, nguyên liệu sử dụng không được cao cho lắm, điều cần thiết là những đồ vật làm ra phải giữ được nét mộc mạc, giản dị.

Để duy trì sự hài hoà với những nguyên liệu này, thường học sinh cần phải quay trở lại nguồn gốc của nghệ thuật Trung-Quốc, đặc biệt là các sản phẩm của người Hán, và thậm chí đôi khi lấy cảm hứng từ đồ gốm Thời Kỳ Đồ Đá với phần trang trí màu đen hoặc nâu đỏ. Các đồ trang trí bằng đá đóng dấu của Trung Quốc cũng

là tài liệu có giá trị để trang trí lớn cho các phòng lớn. Đối với việc sản xuất những chiếc bình trang trí này, người ta thêm vào loại đá sa thạch tinh xảo hơn và hạn chế hơn, được tráng một lớp men trắng hoặc men Trung-Quốc có màu xanh lá cây, xanh dương, vàng.

Đối với việc sản xuất các phần kiến trúc, chẳng hạn như đài phun nước, hoa văn cũng được dùng. Những họa văn này và các đường nét chính được thiết kế một cách tự nhiên từ các biểu hiện của nghệ thuật cổ đại, cung điện hoặc chùa chiền của Trung-Quốc: hai đài phun nước bằng đá sa thạch được thực hiện theo phương hướng này xuất hiện trong các triển lãm.

Loại lò nấu đồ gốm là loại lò nằm theo kiểu Trung-Quốc được nung bằng củi. Lò này dài 35m, nhưng còn có những lò dài hơn nhiều, có khi tới 70-80m.

Đồ đồng - Gang: Đồ đồng sản xuất tại Trường Mỹ Nghệ Biên-Hòa được đúc bằng sáp bị mất trước đây, giống như đồ đồng cổ của Trung Quốc. Đối với các phương thức làm gang, ban hướng dẫn nhà trường đã cố gắng chỉ thay đổi phần nhỏ những quy trình đã được các thợ thủ công địa phương sử dụng.

Đất làm khuôn (thu thập trong nước và trộn với trấu theo kiểu người An-Nam) có chất lượng đặc biệt, chống cháy tốt và cho phép khí đi qua trong quá trình nung chảy, tiếp tục được sử dụng. Mặt khác, một số sửa đổi nhất định phải được thực hiện đối với hợp kim của kim loại và đối với lớp xỉ mà người bản địa hầu như không thay đổi.

Các nhà phê bình Trung Quốc phân biệt ba lớp xỉ:

1-Một cái được tạo ra trong lòng đất.

2- Cái kia trong nước.

3- Cái thứ ba trong không khí.

Ngoài ra, còn có loại thứ 4 được tạo ra mà người ta nói trong lăng mộ: nó có màu xám nhạt, xanh xám, rất đẹp .

Những lớp xỉ này, không thể bắt chước bởi vẻ đẹp và sự hài hoà đơn điệu của nó; tuy nhiên, nó vẫn truyền cảm hứng cho các nghệ nhân. Tác động của lửa, nước, axit được kết hợp khéo léo và định lượng có thể ở một mức độ nhất định, sau khi nghiên cứu kiên nhẫn và nhiều nỗ lực, để tô điểm cho đồ đồng bằng một lớp phủ rất đẹp trong một thời gian tương đối ngắn.

Tài liệu:

Các hiện vật do nhà trường sao chép đều là đồ đồng của Trung-Quốc hoặc An-Nam như lư hương, tượng thần, tượng Phật, mở thư, chặn giấy, v.v.

Người ta có thể thêm vào một vài tác phẩm nghệ thuật trang trí lấy cảm hứng từ Trung Quốc, đồng thời áp dụng chúng vào nhu cầu của nền văn minh hiện đại. Thí dụ, chúng tôi sẽ trích dẫn một đài phun nước bằng đồng tượng trưng cho một con Báo rất điệu nghệ đang đỡ một chiếc cốc sáu mặt có họa tiết trang trí là của Trung Quốc; đèn điện trần, đèn, lọ mực, v.v...

Bán và giải quyết với các nhà sản xuất.

Sản phẩm làm ra ở trường được bán cho khách, tiền thu được nộp vào kho bạc. Việc bán hàng có thể rất hữu ích. Xem xét số lượng đơn đặt hàng, thật không may, tương đối ít đồ vật được giao để bán, do số lượng thợ thủ công làm việc tại trường hạn chế. Con

số này sẽ tăng lên và tùy thuộc vào kế hoạch nhân sự của trường. được các học sinh cũ tham gia cùng học sinh hiện hữu.

Các xưởng đúc nhỏ và xưởng gốm nơi các đồ vật thô hiện đang được sản xuất, tu chỉnh phương thức làm của họ ...đã tạo cơ hội Trường Mỹ Nghệ Biên-Hoà bước tiên phong mà về sau Trường Mỹ Thuật Thủ-Dầu-Một đã may mắn nối bước theo sau.

Một số cựu học viên của Trường Mỹ Nghệ Biên-Hoà, được ban hướng dẫn tập hợp và giúp đỡ cho học sinh mới (vì việc lắp đặt loại này sẽ quá đắt đối với một mình họ) có thể thành lập một xưởng nhỏ nghiên cứu về men, sản xuất các mẫu mới, các sản phẩm độc đáo. Việc sản xuất này sẽ không gây hại cho những người thợ thủ công từ bên ngoài, những người mà ngược lại sẽ đến để tìm kiếm nguồn cảm hứng và lời khuyên.

Trường Mỹ Nghệ Biên-Hoà ngoài vai trò trường học, giáo dục học sinh về một ngành nghề thủ công đặc biệt, còn phải tìm kiếm các đại lý bán hàng cho tất cả các sản phẩm này được sản xuất trong khu vực. Phương thức tổ chức này tồn tại và hoạt động hoàn hảo ở Campuchia, chắc chắn có thể mang lại kết quả tương tự ở đây.

- Trích từ: "Trois ecoles d'art de l'indochine: Hanoi, Phnom-Penh, Bien-Hoa " - HANOI IMPRIMERIE D EXTRÊME-ORIENT – 1931.

H. Hien

Tạm dịch